

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Suomen Vanhempainliitto kannattaa oppivelvollisuuslakiin esitettyjä muutoksia, jotka selkeyttävät lain soveltamista ja vahvistavat oppivelvollisten asemaa.

Liitto pitää tärkeänä, että oppivelvollisuuden suorittaminen nuorten työpajatoiminnassa kirjataan lakiin. Muutos tukee nuorten kiinnittymistä koulutukseen tilanteissa, joissa opiskelupaikka puuttuu, ja ehkäisee syrjäytymistä. Samoin liitto kannattaa asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuun täsmentämistä näissä tilanteissa. Perusopetuksen ja toisen asteen välisen nivelvaiheen vahvistaminen on tärkeää ja samalla on varmistettava yksilöllinen ja riittävä opiskeluhuollon ja oppimisen tuki. Myös vanhemmat tai sijaishuoltajat tarvitsevat riittävästi tukea ja palvelupolkujen selkeyttämistä. Työpajajakson onnistumiseksi on myös varmistettava riittävä tiedonkulku oppilaitoksen, kunnan ja työpajan välillä perhettä ja sosiaalipalveluja unohtamatta.

Maksuttoman koulutuksen osalta esitetty sanamuodon tarkennus on perusteltu ja tarpeellinen. Se poistaa tulkinnanvaraisuutta ja varmistaa, että kaksoistutkinnon suorittaminen on aidosti maksutonta kaikille oppivelvollisille.

Liitto pitää myös tarpeellisena majoitus- ja matkakorvaussäätelyn uudistamista. Monialaisen ammatillisen oppilaitoksen käsitteestä luopuminen ja siirtyminen opiskelijan tarpeisiin perustuvaan arviointiin parantaa oppivelvollisten oikeuksien toteutumista. On tärkeää, että koulumatkan ajallinen kesto huomioidaan korvausoikeudessa. Alueelliset erot on tärkeää huomioida yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Pitkät välimatkat voivat aiheuttaa opiskelijalle huomattavia kustannuksia, ellei hänellä ole mahdollisuutta asuntolapalveluihin.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Suomen Vanhempainliitto kannattaa esitettyjä muutoksia.

Liitto pitää tärkeänä, että järjestämislupaa koskeva sääntely täsmennetään vastaamaan lain alkuperäistä tarkoitusta ja että myös valtion oppilaitokset huomioidaan selkeästi säännöksessä.

Oppivelvollisten ensisijaisuus opiskelijavalinnoissa on kannatettava muutos, joka tukee koulutuksellista yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Samalla liitto korostaa, että toisen asteen aloituspaikkojen riittävyys on turvattava, jotta esimerkiksi TUVA-opintojen aikana 18 vuotta täyttävät ja myös muut koulutusta tarvitsevat ryhmät eivät jää ilman opiskelupaikkaa. Liitto korostaa lisäksi, että muutokset lisäävät todennäköisesti tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden määrää toisella asteella, mikä edellyttää riittäviä resursseja erityisopetukseen ja opiskeluhooltoon.

Liitto pitää tärkeänä, että koulutuksen rakenteesta säädetään selkeämmin siten, että pakolliset ja valinnaiset koulutuksen osat tunnistetaan lainsäädännössä. Lisäksi koulutuksen järjestäjien yhteistyötä tulee vahvistaa, jotta opiskelijoilla on tosiasialliset mahdollisuudet suorittaa opintoja yksilöllisten tavoitteidensa mukaisesti.

TUVA-koulutuksen alueellinen laatu ja saatavuus voivat vaihdella alueellisesti, jolloin haavoittuvassa asemassa olevien nuorten mahdollisuudet vahvistaa opiskeluvalmiuksiaan eivät toteudu yhdenvertaisesti. Tästä syystä TUVA-koulutuksen tasalaatuisuus ja riittävä resursointi tulee varmistaa. Perheiden näkökulmasta TUVA:sta avautuvien koulutuspolkujen tulee olla selkeitä, sekä ohjauksen ja opiskeluhoitopalveluiden riittävää.

Muutos, jolla järjestyssääntöjä koskeva sääntely ulotetaan tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen, on perusteltu ja tukee turvallista opiskeluympäristöä.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Suomen Vanhempainliitto kannattaa esitettyjä muutoksia.

Liitto pitää tärkeänä, että perusopetuslain säännöksiä täydennetään siten, että oppivelvollisuuslain piirissä oleville opiskelijoille turvataan selkeästi suomen tai ruotsin kielen opintojen maksuttomuus sekä muut opintososiaaliset edut siihen asti, kunnes heillä on riittävät valmiudet siirtyä tutkintokoulutukseen.

Lisäksi liitto kannattaa oppivelvollisten ensisijaisuuden kirjaamista opiskelijavalintoihin koskevaan lainsäädäntöön sekä ammatillisessa koulutuksessa että lukiokoulutuksessa. Tämä on keskeinen keino varmistaa, että jokainen oppivelvollinen saa koulutuspaikan. Samalla liitto korostaa, että koulutuspaikkojen riittävyys sekä oppimisen tuen ja opiskeluhoillon resurssit on varmistettava. Muutokset lisäävät opiskelijoiden tuen tarvetta, ja riittävät resurssit ovat välttämättömiä koulutuksellisen yhdenvertaisuuden toteutumiseksi. Liitto kantaa myös huolta ilman toisen asteen tutkintoa olevien yli 18 -vuotiaiden mahdollisuudesta kouluttautua. Myös TUVA-koulutuksen aikana 18 vuotta täyttävien opiskelijoiden mahdollisuudet päästä koulutukseen voivat heiketä. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta opintoihin tulisi olla reittejä myös näille nuorille aikuisille.

Haapakangas Sari
Suomen Vanhempainliitto ry, Finlands Föräldraförbund rf